Hvernig valdirðu sérgrein þína? Hvar lærðir þú og hvaða ráð viltu gefa ungum læknum?

Að laga bilaðar hjartalokur á hverjum degi

Arnar Geirsson
hjarta- og lungnaskurðlæknir

Það eru viss forréttindi að geta menntað sig og unnið við það sem maður hefur ánægju af að vinna við. Það sem hefur alltaf heillaði mig við hjartaskurðlækningar er tæknilegi hluti sérgreinarinnar þar sem útkoma aðgerðar er verulega háð því hversu vel hún er framkvæmd, en einnig hversu afdrifaríkar hjartaskurðaðgerðir eru fyrir líf og heilsu sjúklinga. Þetta er því ákaflega gefandi sérgrein. Sérgreinin er einnig krefjandi líkamlega og andlega. Flestar aðgerðir taka nokkra klukkutíma, sem tekur á búkinn, og inn á milli koma tilfelli þar sem ekki er hægt að bjarga lífi sjúklings, sem vissulega hefur áhrif á sálina.

Nokkrir íslenskir læknar voru fyrirmyndir. Sigurgeir Kjartansson, æðaskurðlæknir, var fjölskylduvinur og hann hafði upphaflega þau áhrif að ég fór að hugsa um læknisfræði og skurðlækningar. Í læknadeild vann ég með Guðmundi Þorgeirssyni við grunnrannsóknir og vaknaði þá áhugi á hjartasjúkdómum og rannsóknum sem eru enn mikilvægur hluti af vinnunni minni. Það er magnað að sjá hjartaskurðaðgerð í fyrsta skipti og ég man sannarlega eftir kransæðaaðgerð sem Bjarni Torfason gerði meistaralega þegar ég var á fjórða ári læknisfræðsnámsins. Fljótlega eftir það tók ég ákvörðun um að verða hjartaskurðlæknir.

Ég fór í almennar skurðlækningar við Yale í Bandaríkjunum árið 1998 fyrir tilstilli Margrétar Oddsdóttur og Jónasar Magnússonar sem höfðu skapað góð tengsl við skurðdeildinna á Yale. Þetta var fimm ára klínískt nám að viðbættum tveimur rannsóknarárum. Í framhaldinu tók við tveggja ára sérnám í brjóstholsskurðlækningum við University of Pennsylvaníu. Skurðlæknanám í Bandaríkjunum á þessum tíma einkenndist af mikilli vinnu og viðveru á spítalanum og vann ég að meðaltali yfir 100 klukkustundir á viku. Þetta lagði sterkan grunn að því að verða góður hjartaskurðlæknir, þar sem aðgerðirnar voru margar og mjög fjölbreyttar. Samhliða þessu var Sigríður Benediktsdóttir eiginkona mín í doktorsnámi í hagfræði við Yale og vann síðar hjá Seðlabanka Bandaríkjanna í Washington, DC. Við eignuðumst þrjá stráka á þessu tímabili, sem er kannski athyglisvert þar sem Sigríður var í fullu námi og vegna vinnuálags lítil hjálp í mér. Við hjónin erum samt sammála um að þetta hafi verið mjög góður tími þar sem allur frítími fór í að vera saman og lengri frí nýtt vel í að ferðast bæði til Íslands, Evrópu og innan Bandaríkjanna.

Við höfðum alltaf stefnt á að fara aftur heim eftir nám, en það var lítið um tækifæri á Íslandi fyrir okkur bæði að námi loknu. Yale tók okkur opnum örmum og við fluttum aftur til New Haven. Það er gaman að vinna á stórum akademískum spítölum. Aðstæður, laun og stuðningur við sérfræðilækna er einstakur og maður gat einbeitt sér að því að gera áhugaverðar aðgerðir, sinna kennslu og stunda rannsóknir.

Árið 2012 fluttum við til Íslands. Sigríði var boðin staða sem framkvæmdastjóri fjármálastöðugleika í Seðlabanka Íslands og ég byrjaði sem sérfræðingur á brjóstholsskurðdeildinni á Landspítalanum. Þó svo að aðstaðan og tækjakostur sé ekki sá sami og erlendis þá er gott að vinna á Landspítalanum, fyrst og fremst þar sem mikið er af hæfileikaríku samstarfsfólki. Vinnuálagið var hins vegar allt annað en ég var vanur, og rannsóknir nær engar. Oft fannst mér of lítið að gera og sérstaklega saknaði ég þess að fá að skera meira. Á þeim tíma var mönnun á brjóstholsskurðdeildinni góð og á litlu landi eins og Íslandi eru tiltölulegar fáar hjartaaðgerðir sem var dreift á milli skurðlæknanna.

Árið 2016 komu upp ný tækifæri fyrir okkur fjölskylduna og við fluttum aftur út til Bandaríkjanna. Ég tók við sem forstöðulæknir yfir hjartaskurðdeildinni á Yale og fékk jafnframt framgang sem prófessor. Ég þjálfaði mig upp í og byggði upp öflugt prógramm í míturlokuplastik með aðgerðarþjarka. Samhliða þessu setti ég af stað rannsóknarhóp í klínískum rannsóknum og einnig grunnrannsóknarstofu þar sem ég skoðaði sjúkdómsfræði lokusjúkdóma. Næstu sjö ár voru mjög afkastamikil bæði akademískt og klínískt.

Fyrir tveimur árum flutti ég á New York Presbyterian-Columbia spítalann í New York sem er einn besti spítalinn í Bandaríkjunum í mínu fagi. Ég var ráðinn til að sjá um míturlokuplastik aðgerðir með aðgerðarþjarka, nokkuð sem Columbia var ekki með á þeim tíma, auk þess að sinna einnig kennslu og rannsóknarvinnu. Þrátt fyrir ólgu í stjórnmálum er enn gott að vinna sem hjartaskurðlæknir í Bandaríkjunum. Vinnuálag núna er ekki mikið meira en á Íslandi. Ég er með enga vaktaábyrgð, 6-8 vikur í frí og mjög góð laun. Því gefst tími til að sinna fjölskyldulífi og áhugamálum. Mér finnst eftir sem áður alltaf mjög gaman í vinnunni og er alltaf jafn spenntur fyrir hverja einustu hjartaskurðaðgerð. Ég er mjög sáttur með mitt val á sérgrein og tel það forréttindi að fá að vinna við eitthvað sem er gefandi og skemmtilegt.

HJARTA- OG LUNGNASKURÐLÆKNINGAR

Yfirgefðu aldrei sjúklinginn þinn

Sigurður Ragnarsson
hjarta- og lungnaskurðlæknir

Sem læknanemi áttaði ég mig á því að mér þótti gaman að vinna með höndunum og vildi því frekar velja skurðlækningar en aðrar sérgreinar læknisfræðinnar. Mér þótti síðan ákaflega spennandi að vera með í hjartaaðgerðum þegar ég var á brjóstholsskurðdeild á fjórða ári og fannst virkilega „kúl“ að sjá hjartað slá með berum augum, fá að koma við það og sjá að hægt væri að stöðva hjartað og leyfa því svo að slá aftur eftir aðgerðina. Eftir kandídatsárið fór ég því í hið tveggja ára skurðarprógramm á Landspítala. Á þessum tíma var ég sex mánuði í brjóstholsskurðlækningum. Þar fékk ég enn meiri áhuga á faginu og varð viss um að ég vildi verða hjartaskurðlæknir. Það var virkilega gaman að fá að vera með í aðgerðum og mér þótti sérstaklega gaman að fylgjast með Bjarna Torfasyni framkvæma flóknari hjartaaðgerðir. Ég fór svo í sérnám við Háskólasjúkrahúsið á Skáni í Lundi í Svíþjóð árið 2011. Þar átti Tómas Guðbjartsson stóran þátt í því að ég fékk fyrst afleysingarstöðu og svo loks fasta námsstöðu.

Ég fékk sérfræðileyfi í hjarta- og brjóstholsskurðlækningum árið 2016. Ég stundaði rannsóknir með sérnáminu og lauk doktorsprófi frá Háskólanum í Lundi 2017 um árangur míturlokuviðgerða. Ég hef haldið áfram að stunda rannsóknir eftir doktorsprófið og þá helst um hjartaþelsbólgu (*endocarditis*). Eftir að ég fékk sérfræðiréttindi í hjarta- og brjóstholsskurðlækningum hef ég starfað sem sérfræðingur í hjartaskurðlækningum í Lundi fyrir utan árið 2022-2023, en þá fór ég í viðbótarþjálfun við Yale háskólann í Connecticut í Bandaríkjunum. Þar fékk ég tækifæri til að vinna með Arnari Geirssyni sem var yfirlæknir hjartaskurðlækninga við Yale háskólann á þeim tíma. Arnar er frábær skurðlæknir og jafnframt örlátur á tíma sinn. Sérstaklega skemmtilegt þótti mér að framkvæma hjartaígræðslur og að taka þátt í míturlokuviðgerðum með aðgerðarþjarka.

Þó svo ég sé fastráðinn hjartaskurðlæknir við háskólasjúkrahúsið í Lundi hef ég reglulega leyst af á Landspítala. Þegar Gunnar Mýrdal heitinn var yfirlæknir var hann einstaklega góð fyrirmynd sem hjartaskurðlæknir og studdi við bakið á mér. Síðustu ár hef ég mikið starfað með Tómasi Guðbjartssyni og Tómasi Þór Kristjánssyni þegar ég hef leyst af á Íslandi og alltaf þótt gott að vinna með þeim. Ég hef síðan getað mælt með góðum sænskum kollegum sem hafa stutt við starfsemina á Íslandi síðustu ár. Á heildina litið er virkilega gott starf unnið á Landspítalanum í kringum sjúklinga sem þurfa á hjarta- og brjóstholsaðgerðum að halda og það er lofsvert að Íslendingar geti farið í jafnvel flóknari slíkar aðgerðir á Íslandi.

Mér finnst sérgreinin mín bæði spennandi og fjölbreytt. Ég er þakklátur fyrir að geta haft stór áhrif í lífi fólks með því að framkvæma hjartaaðgerð og það er mjög gaman að verða vitni að þeim bata sem flestir finna fyrir þegar einungis nokkrir dagar eru liðnir frá aðgerð.

Mér finnst sérgreinin mín bæði spennandi og fjölbreytt. Ég er þakklátur fyrir að geta haft stór áhrif í lífi fólks með því að framkvæma hjartaaðgerð og það er mjög gaman að verða vitni að þeim bata sem flestir finna fyrir þegar einungis nokkrir dagar eru liðnir frá aðgerð. Það er alltaf þungt þegar alvarlegir fylgikvillar koma upp og á þeim tímapunktum hef ég oftar en einu spurt sjálfan mig hvort ég sé á réttum stað. Hins vegar er það óhjákvæmilegt að slíkt gerist en hollt að skoða hvort eitthvað hefði betur mátt fara og taka síðan með sér lærdómana. Mér verður þá gjarnan hugsað til stofugangs á fjórða ári í læknisfræði með Jónasi Magnússyni prófessor. Hann fór með okkur að rúmi sjúklings sem hann hafði skorið og hafði fengið alvarlegan fylgikvilla. Sjúklingurinn hélt í höndina á Jónasi á meðan hann sagði okkur frá fylgikvilla konunnar og hvernig hann tókst á við fylgikvillann með hjálp kollega. Hann sagði síðan eitthvað á þessa leið, "Yfirgefið aldrei sjúklinga ykkar. Biðjið um hjálp þegar þið þurfið á því að halda en sendið þá aldrei frá ykkur. Ef þið yfirgefið ekki þessa sjúklinga ykkar verða þeir oft bestu vinir manns". Þessi heilræði hef ég svo haft sem veganesti í starfi mínu sem hjartaskurðlæknir.